

4. INRICHTING EN BEHEER VAN OPENBARE GROENE RUIMTEN DOOR HET BIM VAN 1993 TOT 2001

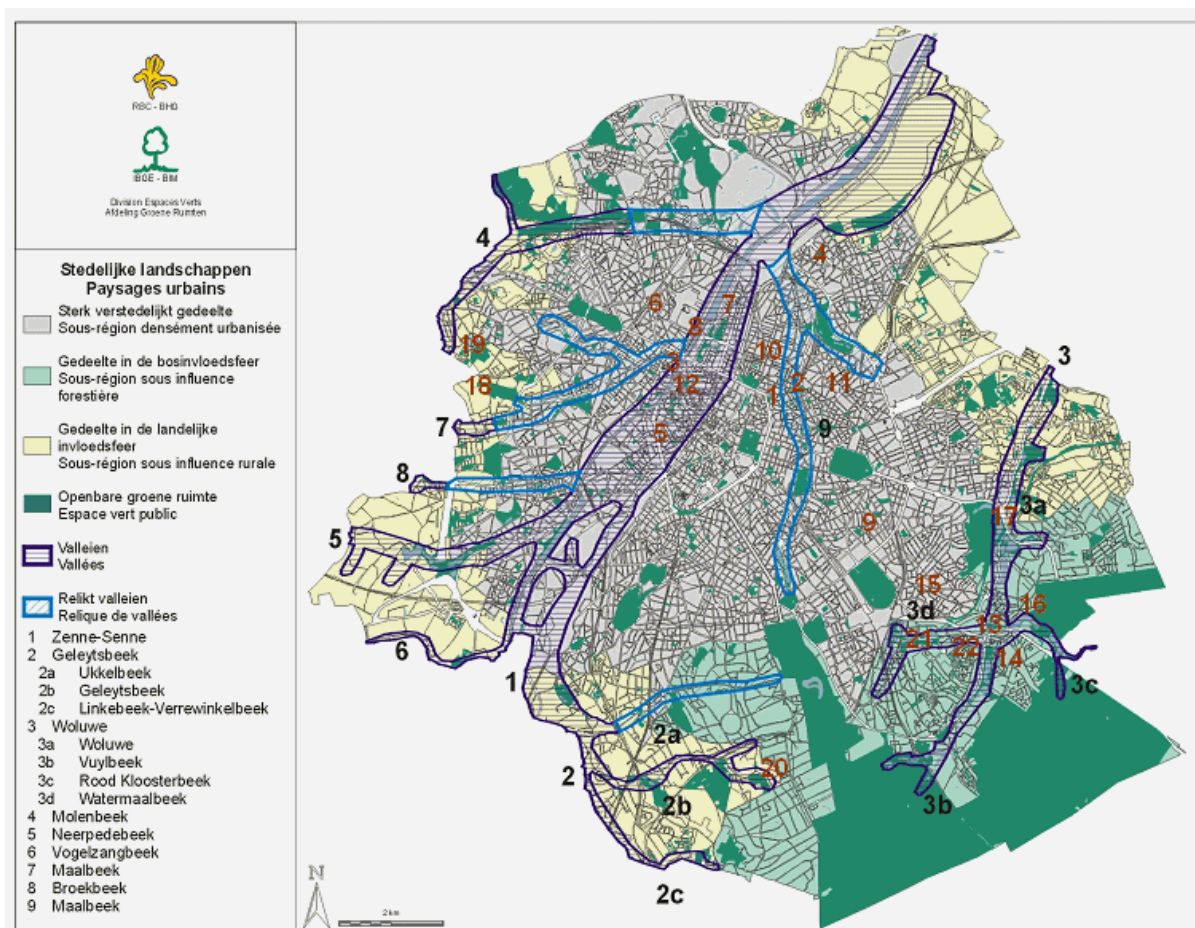
De oppervlakte die wordt ingenomen door voor het publiek toegankelijke parken, tuinen en bossen beslaat 2.779 ha (ongeveer 18% van de oppervlakte van het Gewest). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden de openbare groene ruimten beheerd door verschillende administraties: het B.I.M. en het B.U.V. op gewestelijk niveau, en de gemeentelijke administraties. Deze fiche heeft uitsluitend betrekking op de groene ruimten die door het B.I.M. beheerd worden (Afdeling Groene Ruimten). Het B.I.M. beheert 2.210 ha: 400 ha park, 1.685 ha bos en 125 ha natuurreservaat

1.(Her-)inrichting van groene ruimten

Sinds 1993 werden tal van groene ruimten (her)aangelegd door het B.I.M. met het oog op een groen netwerk (zie fiche 6), waarvan de principes als volgt kunnen worden samengevat:

- creëren van een groene continuïteit door de aanleg van nieuwe groene ruimten en groene verbindingen
- toezien op een geografische verdeling van de groene ruimten die rekening houdt met het gebrek aan ontspanningsruimte in de vijfhoek en de eerste kroon.

Kaart 4.1: Localisatie van de (her)aangelegde parken met respect voor de stedelijke landschappen

1.1. In de binnenstad

1. De Frick-square, waarbij een parkje werd aangelegd dat beantwoordt aan de esthetische vereisten van een stadspark maar waarin tevens op een gepaste wijze tegemoet wordt gekomen aan de speelbehoeften van het jonge publiek. De werken werden aangevat in januari 1995 en beëindigd in juni 1995.

2. Het Liedekerke-park (Sint-Joost-ten-Node), begonnen in september 1997, waarbij een klein parkje werd aangelegd dat zich in de eerste plaats richt naar een zeer jeugdig publiek, en dus vooral als groene en rustige speelruimte werd ingericht. Het grote succes van dit parkje heeft geleid tot een uitbreiding ervan en een heraanleg om nog beter beantwoorden aan de vraag naar speelruimte. De werken werden beëindigd in februari. Dit park beantwoordt aan de vraag naar een betere ruimtelijke verdeling van de groene ruimten binnen de 19 gemeenten van het Gewest.

3. Het Bonnevie-park (Sint-Jans-Molenbeek), begonnen in april 1996 en voltooid in november van dat jaar. In samenspraak met de buurtbewoners werd een parkje met nadruk op creatieve speelruimte op een hoogst originele wijze aangepakt. Dit is het resultaat van een uitstekende samenwerking tussen de plaatselijke verenigingen (buurtcomités, ...) en de (gemeentelijke en gewestelijke) overheden met het doel de minderbedeelde buurtbewoners een uitgestrekte rust-, ontspanningsruimte te bieden, met speelruimte voor de jongsten. Deze actie hield de sanering in van een terrein dat na de bouw van de metro vrij was gekomen en werd gebruikt als sluikparking of -stort. Tijdens de voorbereiding van dit project werd werk van goede kwaliteit geleverd door het Buurthuis op het terrein. De speeltuigen werden ontworpen en gemaakt door de jongeren van het Huis, die overigens ook het onderhoud en de eventuele herstellingen ervan voor hun rekening nemen.

4. Het Lacroix-park toont de noodzaak tot het aanpassen van de groene ruimten aan de vraag van de gebruikers, en benadrukt eens te meer het nut van de ontwikkeling van een dicht netwerk van groene ruimten waarin elke bevolkingsgroep en ouderdomscategorie aan zijn trekken komt: de grote behoefte aan speelruimten degradeerde het park met basketbalterrein in de kortste keren tot een één groot speelterrein waarin de aangeplante vegetatie geen enkele kans kreeg. Een te kleine ruimte ter beschikking stellen van een jonge actieve bevolking leidt tot vernietiging en degradatie. De aanlegwerken werden aangevat in oktober 1995 en beëindigd in maart 1996.

5. Het Dauwpark in Anderlecht, waaraan de werken werden begonnen in mei 1999, is een aanvulling bij het lopende wijkcontract en past in een uitgebreid sociaal project, dat erop is gericht een van de achtergestelde buurten van de stad, Kuregem, nieuw leven in te blazen. In dit kleurrijke park kunnen de bewoners van alle leeftijden hun verbeelding de vrije loop laten: grote oppervlakten van de omheiningmuur staan tot hun beschikking om een groot muurfresco te maken. De werken werden beëindigd in februari 2000.

6. Het Laekenveldplein (Sint-Jans-Molenbeek), gelegen in een wijk die dateert uit het begin van de eeuw, achter de site van Turn en Taxis, biedt de omwonenden een harmonieuze en aantrekkelijke ontspanningsruimte, met hetzelfde concept als dat werd uitgewerkt voor het Bonneviepark. Om de ruimte homogeen te maken en te beveiligen heeft het BIM ook de renovatie van de hekken die de ruimte begrenzen aan de kant van Turn en Taxis op zich genomen. Dit project was het eindpunt van een uitgebreide samenwerking tussen de gemeente, het Gewest en de buurtbewoners, en was erop gericht de jeugd uit de buurt een onspannings- en speelruimte te geven. De aanlegwerken gingen van start in april 1999 en werden beëindigd in juni 1999.

7. Het Gaucheretpark (Schaarbeek) is een gloednieuwe groene ruimte, op het Gaucheretplein, waarvan de aanlegwerken werden aangevat in maart 1999. Het is functioneel onderverdeeld in speel- en ontmoetingsruimten, gevormd door beplante en minerale soorten, en omvat een agoraspace en een fontein. Dit park dient als verbinding tussen wijken, in een groene omgeving die veilig is want ruimschoots verlicht, en draagt bij tot een billijkere verdeling van de groene oppervlakten in ons Gewest. In november 2001 werd de laatste hand gelegd aan de werken.

8. De Becokaai (centrum van Brussel), in de buurt van het Sainteletteplein, biedt deze heroplevende wijk (K.B., Franse Gemeenschap, ...) een luchtige openbare ruimte, die geschikt is voor riviertoerisme (aanlegsteiger "Brussel by water") en openstaat voor de horecasector. Deze unieke openbare ruimte langs het kanaal werd gecreëerd in 1999, met een landschappelijke dimensie die er een ontspanningsplek van maakt die zeer welgekomen is in deze verwaarloosde buurt.

9. Het Jouët-Reypark (Etterbeek) is een "tuinstad" die al een twintigtal jaren verwaarloosd wordt. In april 1998 begonnen de aanlegwerken die erop gericht waren zowel de huizen te restaureren als de tuinen aan te leggen en de oppervlakte ervan te benadrukken. Het centrum van de tuinstad werd toegankelijk gemaakt voor het publiek zodat de bewoners niet opgesloten zitten in een getto. De werken werden beëindigd in mei

1999. De groene ruimten van de wijk Jouët-Rey, in Etterbeek, hebben in 2001 een algemene renovatie ondergaan.

10. De hoek van de Grenselaan /Molenstraat is een kleine openbare ruimte die werd aangelegd in 1999, waar de jeugd van deze weinig groen tellende wijk van Sint-Joost kunnen samenkomen om te spelen in een speciaal voor hun aangelegde omgeving.

11. Het Daillypark is gelegen op de site van de oude Prins Boudewijnkazerne in Schaarbeek, in een prioritair gewestelijke zone op het GewOP. De belangrijkste aanlegwerken werden uitgevoerd tussen april 2000 en juni 2001.

12. De Hooikaai, gelegen in Brussel-Stad, was het voorwerp van een voorstudie in 1999-2002. De aanlegwerken bestaan uit de sanering van een braakliggende groene ruimte en een parking. De aanvang van de werken is voorzien de lente van 2003.

.1.2. In de invloedszone van het Zoniënwoud

13. Het Bergoje-park, waarvan het oorspronkelijk boskarakter zoveel mogelijk werd behouden; de Roodkloosterbeek werd hier op optimale wijze geïntegreerd (valorisatie vochtig karakter). Voor het beheer wordt uitgegaan van ecologische beheersprincipes.

14. De Lambinwijk (Oudergem) die voor de verbinding zorgt tussen het Tenreukenpark en het Roodklooster, in Oudergem, vormt een niet te verwaarlozen schakel van het groene netwerk. Het heeft een oppervlakte van 60 are en biedt speelzones voor kleine kinderen, ontmoetingsplaatsen voor adolescenten en een picknickruimte met barbecue. De werken werden aangevat in november 1998 en beëindigd in maart 1999.

15. Het Charlentpark (Oudergem), met verspreid over 25 are verschillende speelzones, waaronder een structuur van het type "agoraspace" voor adolescenten. De werken aan deze speelzones werden aangevat in februari 1999 en beëindigd in juni 1999.

16. De heraanleg van de weiden van het Roodklooster paste in het kader van het renovatieschema van de site van het Roodklooster. Het doel was speelweiden ter beschikking te stellen van bijvoorbeeld jeugdbewegingen - speelweiden met kronkelpadjes en afgeboord met beplantingen. Een ander facet van dit project is de uitbreiding van de moestuinzone, zodat aan de liefhebbers degelijke moestuinpercelen kunnen worden aangeboden, met respect voor de site.

De binnentuinen van het Roodklooster, in Oudergem, zijn het voorwerp van een herinrichtingsproject op basis van historische, landschappelijke en ecologische gegevens. De studie wordt op dit moment uitgevoerd.

17. Verschillende percelen bestemd voor wandelaars en fietsers werden aangelegd in 2000 op het tracé van de oude spoorlijn Brussel-Tervuren: boven de Waversesteenweg, de Woluweparklaan en de Bovenbergstraat. In hetzelfde jaar werd ook de Jasminbrug - een gemetselde brug die de promenade van de oude spoorlijn afsnijdt - gerestaureerd. In 2001 kwam er een vierde voetgangersbrug waarlangs het kruispunt van de Vorstlaan en de Tervurenlaan kan worden overgestoken. Dit kunstwerk is het orgelpunt van de promenade.

.1.3. In de zones met resten van het rurale landschap

18. Het Scheutbos, aangelegd tussen november 1993 en mei 1995, gelegen aan de stadsrand, vormt de overgang naar het Vlaamse Gewest. De aanleg ervan staat in contrast met de omliggende woonblokken en de zeer nabije drukke verkeerswegen, maar de verschillende belangen konden worden gerespecteerd en gecombineerd: ecologie van het landschap, het esthetische, het sociale en het educatieve aspect:

- een extensief ecologisch beheer van de graslanden bevordert de ontwikkeling van een grotere diversiteit
- een gedeelte rijk aan orchideeën wordt beheerd voor het natuurbehoud
- een speelzone komt tegemoet aan de behoeften van de jongeren
- de oorspronkelijk aanwezige zone met volkstuintjes werd heraangelegd maar bleef bewaard
- een demonstratiezone met tuintjes die op verschillende wijze worden beheerd (van klassiek naar zeer natuurlijk) mikt op het educatieve aspect

Het geheel vormt een geslaagde, multifunctionele, esthetisch en landschapsecologisch verantwoorde overgang van de stad naar het "platteland" waarbij aan de sociale behoeften worden voldaan.

19. Het Wilderpark, een half-natuurlijk gebied, waar reeds jaren plannen voor bestonden om het tot een klassiek park om te vormen, kon na overleg zijn bestemming veranderd zien in een ecologisch park. Door een extensief beheer werd hier vooral gepoogd enerzijds de biologische waarde van het gebied te behouden en tegelijk het maximaal open te stellen voor de ontspanningsbehoeften van het publiek. De aanleg heeft jammer genoeg geen halt kunnen toeroepen aan de zware recreatieve druk die geleid heeft tot een degradatie van het natuurhistorisch en ecologisch meest waardevolle gedeelte van het gebied - het beukenbos met zijn voorjaarsflora - en dus tot een duidelijk verlies van biodiversiteit. Dit had een meer restrictief beleid tegenover een zeker publiek vereist, en een duidelijk dirigeren van een bepaalde recreatiebehoefte naar een ander gedeelte van het gebied. Daarentegen dient gesteld te worden dat het gebied na zijn heraanleg een zekere meerwaarde heeft gekregen door een beter beheer van de poel en de bescherming van bepaalde bosgebieden.

20. Het Vronerodepark (Ukkel) werd in 1999 gerestaureerd met het oog op het behoud van het landelijk belang en de biodiversiteit, en tegelijk werd de toegankelijk voor het publiek gegarandeerd. Hierbij komt tevens de bekommernis om didactische en pedagogische activiteiten te bevorderen, op het niveau van het vochtige gebied, door het aanbrengen van een observatieplatform beveiligd met een reling en van een promenade op vlonders langs het moeras, tot nabij de bron.

.1.4. In de zones waarvan het landschap door het hydrografisch verleden getekend is

21. Het Reigerbospark, voor de aanleg waarvan werd uitgegaan van het terug open leggen van de Watermaalbeek. Rond dit structurerend element werd het park vervolgens aangelegd, rekening houdend met zijn multifunctioneel karakter: esthetisch en landschappelijk werd het oorspronkelijke boskarakter bewaard waar aanwezig; via moerasvegetaties wordt in het park nadruk gelegd op het "water"; de recreatieve voorzieningen in deze druk bewoonde wijk werden aangepast aan het gebruik (vb. terreinfiets-parcours). Een bijzondere functie die aan dit park werd toegekend is deze van verbingsgebied, ten behoeve van de zachte mobiliteit. Deze hoog gewaardeerde functie past volledig in het kader van het groene netwerk.

Het verwijzen naar het oorspronkelijke vochtige karakter vinden we ook terug in de aanleg van het Bergojevark (zie hoger), via de herinrichting van de Roodkloosterbeek. Ook hier is een groene wandel- en fietsverbinding tot stand gebracht in de richting van het Zoniënwood.

22. De Appelbloesemgaarde (Oudergem) werd heraangelegd, tussen februari 1999 en januari 2000, op basis van de voorschriften van het blauwe netwerk. De oevers van de Woluwe zijn gerenoveerd op deze plek en een wandelpad waarlangs nieuwe appelbomen zijn aangeplant, werd hersteld. De wandelaars kunnen dus helemaal van het Senypark tot aan viaduct van Oudergem in een groene omgeving.

2. Beheer van de groene ruimten

Het beheer van de groene ruimten is gericht op het bewaren van het evenwicht tussen de landschappelijke en de ecologische functie (natuurlijke elementen) enerzijds, en de verschillende recreatieve functies anderzijds. Net als het geval is voor de meeste stedelijke structuren, moet ook hier dus rekening worden gehouden met verschillende functies. Bij het zoeken naar een evenwicht tussen al de verschillende functies die een gebied in zich kan verenigen, moet onderzocht worden wat de burgers verwachten in verband met de ligging en de structuur van een gebied. Dit geldt zowel op gewestelijk als op lokaal vlak.

Het Brusselse beheer van de groene ruimten vormt een samenhangend geheel, van de bescherming van de biologische waarden (natuurgebieden) tot de ontwikkeling van de recreatieve functies (Bonneviepark, Liedekerkepark). Tussen deze beide uitersten liggen nog heel wat nuances.

Op lokaal vlak wordt meer en meer gekozen voor een gedifferentieerd beheer: er wordt getracht om door een nauwkeurige evaluatie van elk gebied en het gebruik dat ervan gemaakt wordt, te komen tot een beheersmodel dat specifiek aan elk gebied aangepast is. Een grasveld kan bijvoorbeeld opgesplitst worden in twee delen waarbij het meest robuuste deel voor recreatie opengesteld wordt (balspelen, enz.) terwijl het meer kwetsbare stuk voorbehouden wordt voor de bescherming van de biotoop.

Deze techniek maakt het mogelijk om de waaier van functies van een gebied - en dus de rijkdom ervan - uit te breiden.

Sinds 1997 wordt op die manier gewerkt in het Woluwepark: waar bepaalde grasvelden niet zo vaak meer gemaaid worden, ontwikkelt er zich spontaan een zeer gediversifieerde flora.

.2.1.De uitrustingen in de openbare parken

Tot de openbare parken behoren ook bepaalde infrastructuurelementen (wegen en paden, bruggen, gebouwen) en heel wat uitrustingen die vereist zijn om het publiek in alle veiligheid op een aangename, ontspannende en interessante manier te ontvangen.

Tabel 4.2 geeft een overzicht van de recreatieve en esthetische uitrustingen die in de openbare parken aanwezig zijn.

Tabel 4.2: Uitrustingen van de gewestelijke openbare parken

Soort uitrustingen	Aantal parken met deze uitrusting	% (t.o.v. het totale aantal parken)
Wijver - fontein	51	17%
Speelplein voor kinderen	133	44%
Zandbak	82	27%
Gemengd speelplein	77	25%
Monument - Standbeeld	63	21%

Bijna de helft van de parken van het Gewest beschikt over speelpleinen voor kinderen van lagereschoolleeftijd. De zandbakken voor de kleintjes en de gemengde speelpleinen voor adolescenten zijn eveneens goed vertegenwoordigd. De staat en de kwaliteit van deze uitrustingen verschillen echter zeer sterk en in heel wat gevallen is herstelling aangewezen. Anderzijds is het aanbod duidelijk kleiner dan de vraag, vooral in dichtbevolkte gebieden of in zones met zeer veel kinderen en jongeren. De te zeldzame buurtpleinen met voldoende recreatieve uitrustingen worden hierdoor te zwaar belast, wat ze niet bepaald ten goede komt.

In de laatste jaren werden heel wat verbeteringen aangebracht aan de infrastructuren in en rond de groene ruimten:

- Installatie van speeltuigen voor kinderen in het Wilderbos, het Scheutbos, op de oude spoorlijn Brussel-Tervuren, in het Daillypark, in het Gaucheretpark, in het Koning Boudewijnpark, op de site van het Roodklooster, in de Administratieve wijk en het Dauwpark.
- Signalisatie (wegwijzers, informatieborden, ...) in het Woluwedal, het Elisabethpark, de Kruidtuin en het Jubelpark.
- Verlichting in het Woluwepark, het Senypark, het Tenreukenpark, Jagersveld en alle groene ruimten rond de plek waar de Woluwe weer aan de oppervlakte wordt gebracht.

.2.2.De moestuintjes in sommige parken

Heel wat inwoners kweken groenten voor eigen gebruik. Deze erg gesmaakte vorm van recreatie gebeurt in verschillende types van groene ruimten: de moestuintjes duiken op in openbare parken, op braakliggende terreinen en langs spoorwegtaluds. Er zijn 160 zones met moestuinen, al dan niet spontaan gegroeid. Samen bestrijken zij 102 ha. In sommige door het BIM beheerde bossen of parken zijn zones voorzien voor moestuinen: het Wilderpark, het Scheutbos, het Roodklooster, het Tournay Solvay-park,

.2.3.Bossen en wouden

De bossen en wouden ondergaan een toenemende recreatieve druk. De Gewestregering heeft een juridisch instrument ontwikkeld om hier wat aan te doen: de Ordonnantie van 30 maart 1995 betreffende het bezoeken van bossen en wouden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wil de recreatieve en ecologische

functies van deze gebieden met elkaar verzoenen.

Het Uitvoeringsbesluit van 28 september 1995 bepaalt welke wegen openstaan voor het publiek en geeft voor elk van hen aan welke categorieën van voertuigen en weggebruikers er toegelaten zijn. Bovendien bepaalt het Uitvoeringsbesluit ook welke signalisatieborden er geplaatst moeten worden.

Tabel 4.3 geeft een overzicht van het aantal kilometer weg dat toegankelijk is voor de verschillende gebruikers in het gedeelte van het Zoniënwoud dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ligt. Voor de voetgangers zijn er 111 km wegen en paden, waarvan 32 km uitsluitend voor hen voorbehouden is. Deze cijfers alleen al tonen aan welke wandel- en ontspanningsmogelijkheden het Zoniënwoud de Brusselaars biedt. Er werden tafels en banken geplaatst om het publiek van dienst te zijn en de picknick-ruimten aan te duiden.

Tabel 4.3: Bestemming van de wegen in het Zoniënwoud

Type wegen	Lengte (km)
Alle wegen	143
Wegen toegankelijk voor automobilisten	9
Wegen toegankelijk voor motorrijders	51
Wegen toegankelijk voor fietsers	89
Wegen toegankelijk voor ruiters	61
Wegen toegankelijk voor voetgangers	111

Opmerking: de meeste wegen zijn voor gemengd gebruik

Om bepaalde biotopen te behouden, is de toegankelijkheid beperkt in de "speciale beschermingsgebieden" (toegang beperkt tot de paden, honden aan de leiband) en strenger in de natuur- en de bosreservaten. Vanuit dezelfde optiek wordt het recreatief gebruik en het behoud van de ecologisch waardevolle gebieden handiger omschreven in de beheersplannen van de gevoelige zones van bossen en wouden.

Sinds 1999 werden verschillende acties gevoerd in het Zoniënwoud, het Laarbeekbos, het Dieleghebos en het Poelbos:

- toezicht op de exploitatiewerven, werken voor vernieuwing van het bos
- onderhoud van het wegennet (waaronder nieuwe asfaltering), vernieuwing van het stadsmeubilair, behoud van de netheid, vellen van bomen om wegen en spoorwegen te beveiligen
- toezicht op de sites (sensibilisering, informatie en waar nodig verbalisatie)
- follow-up van de populatie van de spintkevers, parasitaire bosinsecten

Er werden ontwerp-beheersplannen voorbereid voor het Zoniënwoud en het Laarbeekbos. Het BIM heeft een ontwerp-plan opgesteld voor het beheer van het Zoniënwoud met het hoofddoel te voldoen aan de landschappelijke, ecologische, recreatieve en educatieve functie van het Bos. De Brusselse Gewestregering heeft dit ontwerp goedgekeurd en heeft het BIM gevraagd een Openbare raadpleging te organiseren, die liep van 15 oktober tot 15 december 2000. Een vrij groot aantal personen heeft zijn mening gegeven over de verschillende oriëntaties van het ontwerp-plan. De meerderheid verklaarde zich:

- voorstander van een evenwicht tussen de "beukenkathedraal", het "gemengde woud", de naaldbomen en de open plekken
- tegenstander van een uitbreiding van het bosmeubilair
- voorstander van specifieke infrastructuren voor terreinfietsen en een vermindering van de hinder veroorzaakt door honden
- voorstander van een systematisering van de sancties en een verhoging van de zichtbaarheid van de boswachters
- voorstander van een totaal verbod op het plukken van vruchten
- voorstander van het behoud van dood hout op de bodem

De drie beheersprioriteiten die door de deelnemers werden gekozen uit de hierboven opgesomde prioriteiten, zijn in volgorde:

- "de bossfeer moet te allen prijze worden behouden"
- "het Zoniënwoud is in de eerste plaats een toevluchtsoord voor de biodiversiteit"
- "het Zoniënwoud heeft in de eerste plaats een sociale of recreatieve functie"

De wijzigingen die zullen worden aangebracht aan het ontwerp, worden op dit moment besproken en worden eind 2002 goedgekeurd.

Bronnen

1. BIM 1994. "De promotie van het biologisch patrimonium in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest", BIM-Rapporten nr. 5.
2. BIM 1997. Afdeling Groene ruimten: gegevens in verband met groene ruimten.
3. BIM 1997. Afdeling Groene ruimten: interne nota aangaande de eerste resultaten van het project "Groene en blauwe netwerken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest".
4. GRYSEELS, M., 1998. "Natuur en Groene Ruimten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest". In : IRSNB-KBIN & IBGE-BIM, 1998. Kwaliteit van het Leefmilieu en Biodiversiteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Inventarisatie en opvolging van de Flora en de Fauna. Studiedocument van het KBIN 93, 185 p. : p. 15-33.
5. BIM 1999. Naar een ecologisch beheer van de parken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
6. BIM 2000. "Groen en blauw netwerk"..
7. GRYSEELS, M. 2000. "Brussels Hoofdstedelijk Gewest" in : BRICHAU, L., AMEEUW, G., GRYSEELS, M. & PAELINCKX, D. 2000. Biologische Waarderingskaart, versie 2. Kaartbladen 31-39. Instituut voor Natuurbehoud en Brussels Instituut voor Milieubeheer. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud 15. Brussel. 203 pp. + 18 kaartbladen: p. 63-82.
8. ULB 2001. « Dépouillement et analyse des questionnaires de participation à la consultation publique sur le Projet de Plan de Gestion de la Forêt de Soignes ».

Andere fiches in verband hiermee

Schriftje - grondgebruik en landschappen in Brussel

- 2. Stedelijke landschappen
- 3. Begroeningsgraden en groene ruimten
- 5. Biologische patrimonium : beschermde gebieden

Auteur(s) van de fiche

FEIJT Caroline, HERICKX Cécile, ONCLINCX Françoise.

Herlezing

DE VILLERS Juliette, GRYSEELS Machteld.